

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē uttarakāṇḍē

॥ ṣaḍviṃśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ṣaḍviṃśaḥ sargaḥ ॥

rāvaṇasya rambhāyā upari balātkārō nalakūbarēṇa rāvaṇāya
ghōraśāpadānaṃ ca

sa tu tatra daśagrīvaḥ
saha sainyēna vīryavān |
astaṃ prāptē dinakarē
nivāsaṃ samarōcayat || 7.26.1 ||

uditē vimalē candrē
tulyaparvatavarcaṣi |
prasuptaṃ sumahat sainyaṃ
nānāpraharaṇāyudham || 7.26.2 ||

rāvaṇastu mahāvīryō
niṣaṇṇaḥ śailamūrdhani |
sa dadarśa guṇāṃstatra
candrapādapaśōbhitān || 7.26.3 ||

karṇikāravanairdīptaiḥ
kadambabakulaistathā |

padminībhiśca phullābhi -
rmandākinyā jalairapi || 7.26.4 ||

campakāśōkapunnāga -
mandāratarubhistathā |
cūtapāṭalalōdhaiśca
priyaṅgvarjunakētakaiḥ || 7.26.5 ||

tagarairnārikēlaiśca
priyālapanasaistathā |
ētairanyaiśca tarubhi -
rudbhāsitavanāntarē || 7.26.6 ||

kinnarā madanēnārtā
raktā madhurakaṇṭhinaḥ |
samaṃ samprajaguryatra
manastuṣṭivivardhanam || 7.26.7 ||

vidyādharā madakṣībā
madaraktāntalōcanāḥ |
yōṣidbhiḥ saha saṅkrāntā -
ścikrīḍurjahṛṣuśca vai || 7.26.8 ||

ghaṇṭānāmiva sannādaḥ
śuśruvē madhurasvanaḥ |
apsarōgaṇasaṅghānāṃ
gāyatāṃ dhanadālayē || 7.26.9 ||

puṣpavarṣāṇi muñcantō
nagāḥ pavanatāḍitāḥ |

śailaṃ taṃ vāsayantīva
madhumādhavagandhinaḥ || 7.26.10 ||

madhupuṣparajaḥprktaṃ
gandhamādāya puṣkalam |
pravavau vardhayan kāmam
rāvaṇasya sukhō'nilaḥ || 7.26.11 ||

gēyāt puṣpasamṛddhyā ca
śaityād vāyōrgirērguṇāt |
pravṛttāyām rajanyām ca
candrasyōdayanēna ca || 7.26.12 ||

rāvaṇaḥ sa mahāvīryaḥ
kāmasya vaśamāgataḥ |
viniḥśvasya viniḥśvasya
śaśinaṃ samavaikṣata || 7.26.13 ||

ētasminnantarē tatra
divyābharaṇabhūṣitā |
sarvāpsarōvarā rambhā
pūrṇacandranibhānanā || 7.26.14 ||

divyacandaliptāṅgī
mandārakṛtamūrdhajā |
divyōtsavakṛtārambhā
divyapuṣpavibhūṣitā || 7.26.15 ||

cakṣurmanōharam pīnam
mēkhalādāmabhūṣitam |

samudvahantī jaghanam
ratiprābhṛtamuttamam || 7.26.16 ||

kṛtairviśēṣakairārdraiḥ
ṣaḍartukusumōdbhavaiḥ |
babhāvanyatamēva śrīḥ
kāntiśrīdyutikīrtibhiḥ || 7.26.17 ||

nīlam satōyamēghābham
vastram samavaguṇṭhitā |
yasyā vaktram śaśinibham
bhruvau cāpanibhē śubhē || 7.26.18 ||

ūrū karikarākārau
karau pallavakōmalau |
sainyamadhyēna gacchantī
rāvaṇēnōpalakṣitā || 7.26.19 ||

tām samutthāya gacchantīm
kāmaḥaṇavaśam gataḥ |
karē grhītvā lajjantīm
smayamānō'bhyabhāṣata || 7.26.20 ||

kva gacchasi varārōhē
kāṃ siddhiṃ bhajasē svayam |
kasyābhyudayaakālō'yam
yastvām samupabhōkṣyatē || 7.26.21 ||

tvadānanarasasyādya
padmōtpalasugandhinaḥ |

sudhāmṛtarasasyēva

kō'dya tṛptiṃ gamiṣyati || 7.26.22 ||

svarṇakumbhanibhau pīnau

śubhau bhīru nirantarau |

kasyōraḥsthalasaṃsparśaṃ

dāsyatastē kucāvimau || 7.26.23 ||

suvarṇacakrapratimaṃ

svarṇadāmacitaṃ pṛthu |

adhyārōkṣyati kastē'dya

jaghanam svargarūpiṇam || 7.26.24 ||

madviśiṣṭaḥ pumān kō'dya

śakrō viṣṇurathāśvinau |

māmatītya hi yacca tvam

yāsi bhīru na śōbhanam || 7.26.25 ||

viśrama tvam pṛthuśrōṇi

śilātalamidaṃ śubham |

trailōkyē yaḥ prabhuścaiva

madanyō naiva vidyatē || 7.26.26 ||

tadēvaṃ prāñjaliḥ prahvō

yācatē tvāṃ daśānanaḥ |

bharturbhartā vidhātā ca

trailōkyasya bhajasva mām || 7.26.27 ||

ēvamuktābravīd rambhā

vēpamānā kṛtāñjaliḥ |

prasīda nārhasē vaktu -

mīdṛśaṃ tvaṃ hi mē guruḥ || 7.26.28 ||

anyēbhyō'pi tvayā rakṣyā

prāpnuyāṃ dharṣaṇaṃ yadi |

taddharmataḥ snuṣā tē'haṃ

tattvamētaḍ bravīmi tē || 7.26.29 ||

athābravīd daśagrīva -

ścaraṇādhōmukhīm sthitām |

rōmaharṣamanuprāptām

dr̥ṣṭamātrēṇa tāṃ tadā || 7.26.30 ||

sutasya yadi mē bhāryā

tatastvaṃ hi snuṣā bhavēḥ |

bāḍhamityēva sā rambhā

prāha rāvaṇamuttaram || 7.26.31 ||

dharmatastē sutasyāhaṃ

bhāryā rākṣasapuṅgava |

putraḥ priyatarah prāṇai -

rbhrāturvaiśravaṇasya tē || 7.26.32 ||

vikhyātastrīṣu lōkēṣu

nalakūbara ityayam |

dharmatō yō bhavēd vipraḥ

kṣatriyō vīryatō bhavēt || 7.26.33 ||

krōdhād yaśca bhavēdagñiḥ

kṣāntyā ca vasudhāsamaḥ |

tasyāsmi kṛtasaṅkētā

lōkapālasutasya vai || 7.26.34 ||

tamuddiśya tu mē sarvaṃ

vibhūṣaṇamidaṃ kṛtam |

yathā tasya hi nānyasya

bhāvō mām prati tiṣṭhati || 7.26.35 ||

tēna satyēna mām rājan

mōktumarhasyarindama |

sa hi tiṣṭhati dharmātmā

mām pratīkṣya samutsukaḥ || 7.26.36 ||

tatra vighnaṃ tu tasyēha

kartuṃ nārhasi muñca mām |

sadbhirācaritaṃ mārgaṃ

gaccha rākṣasapuṅgava || 7.26.37 ||

mānanīyō mama tvaṃ hi

pālanīyā tathāsmi tē |

ēvamuktō daśagrīvaḥ

pratyuvāca vinītavat || 7.26.38 ||

snuṣāsmi yadavōcastva -

mēkapatnīṣvayaṃ kramaḥ |

dēvalōkasthitiriyam

surāṇām śāśvatī matā || 7.26.39 ||

patirapsarasām nāsti

na caikastrīparigrahaḥ |

ēvamuktvā sa tām rakṣō
nivēśya ca śilātalē || 7.26.40 ||

kāmabhōgābhisaṃraktō
maithunāyōpacakramē |
sā vimuktā tatō rambhā
bhraṣṭamālyavibhūṣaṇā || 7.26.41 ||

gajēndrākṛīḍamathitā
nadīvākulatām gatā |
lulitākulakēśāntā
karavēpitapallavā || 7.26.42 ||

pavanēnāvadhūtēva
latā kusumaśālinī |
sā vēpamānā lajjantī
bhītā karakṛtāñjaliḥ || 7.26.43 ||

nalakūbaramāsādyā
pādayōrnipapāta ha |
tadavasthām ca tām drṣṭvā
mahātmā nalakūbaraḥ || 7.26.44 ||

abravīt kimidaṃ bhadre
pādayōḥ patitāsi mē |
sā vai niḥśvasamānā tu
vēpamānā kṛtāñjaliḥ || 7.26.45 ||

tasmai sarvaṃ yathātattva -
mākhyātumupacakramē |

ēṣa dēva daśagrīvaḥ
prāptō gantum triviṣṭapam || 7.26.46 ||

tēna sainyasaḥāyēna
niśēyaṃ pariṇāmitā |
āyāntī tēna dṛṣṭāsmi
tvatsakāśamarindama || 7.26.47 ||

grhītā tēna pṛṣṭāsmi
kasya tvamiti rakṣasā |
mayā tu sarvaṃ yat satyaṃ
tasmai sarvaṃ nivēditam || 7.26.48 ||

kāmamōhābhibhūtātmā
nāśrauṣīt tad vacō mama |
yācyamānō mayā dēva
snuṣā tē'hamiti prabhō || 7.26.49 ||

tat sarvaṃ pṛṣṭhataḥ kṛtvā
balāt tēnāsmi dharṣitā |
ēvaṃ tvamaparādham mē
kṣantumarhasi suvrata || 7.26.50 ||

nahi tulyaṃ balaṃ saumya
striyāśca puruṣasya hi |
ētacchrutvā tu saṅkruddha -
stadā vaiśravaṇātmajaḥ || 7.26.51 ||

dharṣaṇāṃ tām parām śrutvā
dhyānaṃ sampravivēśa ha |

tasya tat karma vijñāya
tadā vaiśravaṇātmajaḥ || 7.26.52 ||

muhūrtāt krōdhatāmrākṣa -
stōyaṃ jagrāha pāṇinā |
grhītvā salilaṃ sarva -
mupaspr̥śya yathāvidhi || 7.26.53 ||

utsasarja tadā śāpaṃ
rākṣasēndrāya dāruṇam |
akāmā tēna yasmāt tvaṃ
balād bhadre pradharṣitā || 7.26.54 ||

tasmāt sa yuvatīmanyāṃ
nākāmāmupayāsyati |
yadā hyakāmāṃ kāmārtō
dharṣayiṣyati yōṣitam || 7.26.55 ||

mūrdhā tu saptadhā tasya
śakalībhavitā tadā |
tasminnudāhṛtē śāpē
jvalitāgnisamaprabhē || 7.26.56 ||

dēvadundubhayō nēduḥ
puṣpavṛṣṭiśca khāccyutā |
pitāmahamukhāścaiva
sarvē dēvāḥ praharṣitāḥ || 7.26.57 ||

jñātvā lōkagatiṃ sarvāṃ
tasya mṛtyuṃ ca rakṣasaḥ |

ṛṣayaḥ pitaraścaiva

prītimāpuranuttamām || 7.26.58 ||

śrutvā tu sa daśagrīva -

staṃ śāpaṃ rōmaharṣaṇam |

nārīṣu maithunībhāvaṃ

nākāmāsvabhyarōcayat || 7.26.59 ||

tēna nītāḥ striyaḥ prīti -

māpuḥ sarvāḥ pativrataḥ |

nalakūbaranirmuktaṃ

śāpaṃ śrutvā manaḥpriyam || 7.26.60 ||

|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇe vālmikīye ādikāvyē

uttarakāṇḍe ṣaḍviṃśaḥ sargaḥ ||